

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม แบ่งเป็น 3 เขต จำนวน 30 ชุมชน จำนวนผู้สูงอายุ 6,475 คน (ทะเบียนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2559, น. 1 - 40)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม แบ่งเป็น 3 เขต จำนวน 30 ชุมชน จำนวน 337 คน โดยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวแทนของประชากร ตามสูตรของ Yamane (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad (3 - 1)$$

กำหนดให้ n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

กำหนดให้ไม่เกิน .05

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{6,475}{1 + 6,475(0.05)^2} = \frac{6,475}{17.1875} = 376.72$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากการคำนวณตาม สูตรของ Yamane คำนวณ ได้ 376.72 คน เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ด้านคณิตศาสตร์ และสถิติวิจัย จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 377 คน

3.1.3 การสุ่มตัวอย่างจากประชากร

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วจึงกำหนดสัดส่วนโดยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ได้รับการแบ่งตามแต่ละชุมชน มีขั้นตอน ดังนี้

3.1.3.1 ผู้วิจัยได้แบ่งจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 377 คน ออกเป็น 30 กลุ่ม โดยแบ่งตามสัดส่วนของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

การคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

$$\text{ชุมชนเครือข่ายที่ 1} \frac{236 \times 377}{6,475} = 14$$

และผลการคำนวณสัดส่วนของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จำแนกตามชุมชน

ลำดับที่	ชุมชน	เขตเลือกตั้ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ตักศิลา	1	196	11
2	ศรีสวัสดิ์ 1	1	265	15
3	ศรีสวัสดิ์ 2	1	334	19
4	ศรีสวัสดิ์ 3	1	154	9
5	ปัจฉิมทัศน์ 1	1	266	16
6	ปัจฉิมทัศน์ 2	1	251	15

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชุมชน	เขตเลือกตั้ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
7	ศรีมหาสารคาม	1	202	12
8	เครือวัลย์ 2	1	67	4
9	ธัญญา 4	1	266	16
10	ธัญญา 1	2	276	16
11	ธัญญา 2	2	209	12
12	ธัญญา 3	2	226	13
13	มหาชัย	2	289	17
14	โพธิ์ศรี 1	2	219	13
15	โพธิ์ศรี 2	2	300	17
16	สามัคคี 1	2	243	14
17	สามัคคี 2	2	276	16
18	นาควิชัย 1	2	371	22
19	นาควิชัย 2	3	199	12
20	นาควิชัย 3	3	132	8
21	เครือวัลย์ 1	3	236	14
22	อภิสิทธิ์ 1	3	172	10
23	อภิสิทธิ์ 2	3	197	11
24	อุทัยทิศ 1	3	146	8
25	อุทัยทิศ 2	3	175	10
26	อุทัยทิศ 3	3	200	12
27	อุทัยทิศ 4	3	69	4
28	ส่องเหนือ	3	193	11
29	ส่องใต้	3	230	13
30	บ้านแมค	3	116	7
			6,475	377

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก. ทะเบียนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม. โดย สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2559, ทะเบียนผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ. มหาสารคาม : สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม.

3.1.3.2 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) หลังจากได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของแต่ละกลุ่มของผู้สูงอายุของแต่ละชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม แล้ว ได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากจำนวนผู้สูงอายุของแต่ละชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ตามสัดส่วนของประชากร ในแต่ละชุมชน แล้วใช้วิธีการจับสลาก โดยเขียนชื่อ ประชาชนลงในแผ่นกระดาษ ใช้ 1 แผ่น ต่อ 1 ชื่อ ลงในกล่อง เขย่าให้คลุกกันไป แล้วจึงหยิบออกมาทีละแผ่น เมื่อจับได้ชื่อใดก็เขียนไว้แล้วนำกลับเข้าไปในกล่อง เพื่อให้แต่ละชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กันถ้าจับได้รายชื่อเดิมให้จับใหม่ เมื่อครบตามจำนวนสัดส่วนในหนึ่งชุมชน ก็จะทำการจับสลากของแต่ละชุมชนไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบทั้ง 30 ชุมชน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 377 คน

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

3.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ

3.2.1.1 เพศ

3.2.1.2 ช่วงอายุ

3.2.1.2 เขตเลือกตั้ง

3.2.2 ตัวแปรตาม (Dcpendent Variables) ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จากแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 – 2549) ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549, น. 83 - 85) แยกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

3.2.2.1 ด้านสุขภาพอนามัย

3.2.2.2 ด้านการศึกษา

3.2.2.3 ด้านนันทนาการ

3.2.2.4 ด้านที่อยู่อาศัย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยได้จากกรอบแนวคิด ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับใช้ พร้อมพัฒนาเครื่องมือมาจากแบบสอบถามที่มีนักวิชาการได้รับการศึกษาไว้แล้ว และนำเครื่องมือวัดเหล่านั้นมาปรับข้อความบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแล และให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จะแบ่งออก 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ และเขตเลือกตั้ง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม แบบปลายเปิด

3.3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัดในการวิจัย นี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. เครื่องมือวัดทุกฉบับ ได้ผ่านการพิจารณาด้านเนื้อหา ความหมาย และการใช้ภาษา จากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความครอบคลุมตาม โครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อความคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence : IOC) ว่าข้อความคำถามเกี่ยวกับความสำคัญต่อ การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่นำมาศึกษาทั้ง 4 ตัวแปร นั้น เป็นข้อความที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวิจัย มีความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์หรือไม่ และตรวจสอบการใช้ถ้อยคำภาษา มีความเหมาะสม และสื่อความหมายที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะสอบถาม หรือไม่ โดยวิธีการ IOC (Index of Item – Objective Congruence) ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 โดยกำหนดค่าให้

เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ + 1

ไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 0

ไม่เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ - 1

โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ

1.1 นางทองมี สวมสูง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป สำนักงานสาธารณสุขและ
สิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองมหาสารคาม วุฒิกการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.2 นายวินัย แสงกล้า อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) เป็น
ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

1.4 นางสาวอรนุช ศรีคำ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (วัดผลการศึกษา) เป็น
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบเชิงโครงสร้าง และเชิงเนื้อหา
แล้วไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างในการวิจัย

3. จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ห่อานาจจำแนกรายข้อใช้เทคนิค (Item – Total
Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามได้นั้นเลือก
ข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1 นำข้อที่ได้ตามเกณฑ์มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง
ฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach,
1970, p. 161) ได้ค่าเท่ากับ .98

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเดิม เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จนได้รับความเห็นชอบ จึง
นำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง
ต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 เน้นการจัดทำแบบสอบถามมีจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย

3.4.2 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือจากเทศบาลเมืองมหาสารคามในการตรวจสอบสถิติกลุ่มประชากร และเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.3 ทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยอธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ช่วยวิจัย จำนวน 10 คน

3.4.4 ผู้วิจัยและผู้ช่วยในการวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลและวิเคราะห์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด

3.5.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.5.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ดังนี้

มากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

มาก กำหนดให้ 4 คะแนน

ปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

น้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

นำแบบสอบถามที่ลงรหัสเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนน แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551, น. 186)

- ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3.5.4 ข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุ ในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และพรรณาคความ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัย ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้ใช้สถิติวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอ้างอิง (Inference Statistics) มาใช้ในการวิจัย อธิบายดังนี้

3.6.1 สถิติใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือหาความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค และหาอำนาจจำแนก (Discrimination) ใช้สถิติ หา Item Total Correlation

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเทศบาลเมืองมหาสารคาม สถิติที่ใช้ได้แก่การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ระหว่างช่วงอายุ ใช้สถิติวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม สถิติที่ใช้ t – test เพื่อทดสอบเพศ และช่วงอายุของผู้สูงอายุ

3.6.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำแนกตาม เขตเลือกตั้งใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะดำเนินการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธี LSD (Least Signjfar Differenb)

3.6.6 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานสร้างการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคามใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการสรุปประเด็น หาความหมาย และ แจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ